

Produktinformation/Skötselråd

MATTOR

En mattas livslängd beror mycket på skötseln. Fundera på var mattan ska ligga, om det är mycket solljus i rummet, husdjur samt om den ska tåla väta, som till exempel våta skor. Detta kan ha en viss påverkan på val av matta. Det finns också en mängd olika kvalitéer som ska skötas på varierande sätt.

Tänk på att:

- För att bevara den naturliga färgen, bör långvarigt direkt solljus undvikas.
- Roter, vrid och vänd (vändbara mattor) mattan i rummet regelbundet för att ytan skall slitas jämnt samt så att den exponeras jämnt för solljus.
- Dammsug varsamt ca 1–2 gånger i veckan.
- Ludd (överskott av material), är helt normalt och kommer alltid finnas i viss mån när du köper en ny matta. Efter några månader med användning av dammsugaren kommer detta att avta. En ullmatta kommer på grund av fiberns egenskaper normalt alltid att ludda lite och inte avta helt.
- Handgjorda mattor är alla unika i sitt mönster. Därför kan storlek, mönster och färg variera från matta till matta.
- Vi rekommenderar att du använder ett mattglidskydd för att förhindra glidning och eventuell färgöverföring samt skydda golvet.
- Ljusa plastgolv kan missfärgas av mattor på grund av solljuset.
- Häng ut och vädra mattan minst en gång per år.
- Undvik att skaka eller piska mattan då kant och frans kan släppa.
- Använd ofärgat hushållspapper för att suga upp vätska. Späd ut resterna med ljummet vatten och torka av med hushållspapper.
- Se till att golvet är torrt när du rullar ut en ny matta, annars är det risk för att mattan fastnar vid golvet.

Tvättråd

- Följ noga de anvisningar som finns på tvättrådsetiketten.
- Beroende på alla olika material så får man räkna med en viss krympning vid tvätt.
- Är du tveksam vid tvätt, lämna då till en fackman.

Doft

Din nya matta är förpackad med omsorg och därför kan doft uppstå när du öppnar förpackningen. Det som doftar är ämnen som används vid tillverkningen och som kan finnas kvar i produkten. Dessa ofarliga ämnen försvinner normalt om du dammsuger produkten och vädrar 5–7 dagar.

Olika mattyper

Tuftade mattor

Tillverkas för hand genom att man skjuter in garnet genom en lodrät duk med en tuftpistol. Mattan genomgår sedan flera steg med tvättning, klippning, utskärande av mönster och slutligen limmas en baksida på. Tuftade mattor är slitstarka men utsätt den inte för långvarig väta, hög värme eller kemiska produkter. Tryckmärken på mattan avlägsnas lättast genom att fukta luggen och sedan blåsa lätt med hårfön samtidigt som luggen kmmas.

Ryamattor

Kännetecknas av sin lugg och kan handknytas men även tillverkas på maskin. Det är viktigt att dammsuga mattan i luggens riktning och att inte använda ett roterande munstycke på dammsugaren.

Ryamattor med lugg av polyesterfiber är luddfria och mindre känsliga för väta och fläckar. Luggen upplevs ge mattor av detta utförande fint lyster och ett mjukt och lyxigt intryck. Den goda infärgningsförmågan hos polyesterfiber möjliggör större urval med vackra färger och ryamattor av denna kvalitet är ofta ett plånboksvänligt mattalternativ. Ryamattor med lugg av polyesterfiber kommer normalt beroende på mängden tvistade fibrer att mattas ned. Mattan kan förlora en del av sin glans och volym på de områden som utsätts för slitage och återkommande fotsteg.

Ryamattor av ull skall kmmas regelbundet för att behålla sitt utseende. En glestandad kam eller mattborste är att föredra. Ryamattor av ull har på grund av lugglängden och naturligt material, en tendens att ludda och efter regelbunden dammsugning minskar luddet med tiden men kommer aldrig att avta helt.

Trasmattor

Tillverkas av just klippta textilier och framför allt bomull som färgats. Trasmattan är lättskött och går i de flesta fall att tvättas i en rymlig maskin men kan vid tvätt krympa något. Det är däremot mycket viktigt att följa de exakta tvättråden och tvätta i de angivna gradantalen. Efteråt ska mattan torkas snabbt och hängandes med ränderna nedåt för att inte överbliven färg ska krypa. Torka inte mattorna i torktumlare eller torkskåp.

Handvävda mattor

Tillverkas på vävstol av en eller två personer beroende på mattans bredd. För att inte utsätta luggen för långvarigt tryck av möbler är det bra att rotera mattan med jämna mellanrum. Mattan bör lämnas till auktoriserad fackman för plantvätt.

Flatvävda mattor

Även kallade slätvävda mattor, är praktiska och lättskötta då de saknar lugg och passar de flesta av hemmets rum. Ytan kan upplevas något hårdare eftersom mattorna har en slät nedbunden yta. Oftast är flatvävda mattor tillverkade i syntetmaterial, polypropen, vilket är både slitstarkt och smutsavvisande vilket gör mattan passande inom-, som utomhus.

Fläckar torkas lättast upp med papper, intorkade fläckar med fuktad frottéhandduk och mildt rengöringsmedel. Det går även att torka med trasa eller spola av mattan, låt plantorka.

Slätvävda mattor i bomull och ull passar i vardagsrum eller under matbord eftersom ytan gör det enkelt att dra ut stolar och dammsuga. Den slät nedbundna ytan gör mattan värdbar vilket är fördelaktigt för jämnt slitage.

Kelimmattan

Är en typ av flatvävd matta, handvävs också men med ett tunnare garn. Detta innebär att man kan göra mer detaljerade mönster. Mattorna vävs i ull med varp av bomull eller lin.

Wiltonmattor

Är maskintillverkade vävda mattor som är uppkallad efter den knut som används i vävningen – Wiltonknuten. Dessa mattor tillverkas vanligtvis i Belgien. Mattan kan vara tillverkad i många olika material men har oftast en baksida av jute. Den vattenkänsliga baksidan gör att mattan bör lämnas till auktoriserad fackman för rengöring.

Handknutna mattor

Knyts på en lodrät varp och mönstret knyts utifrån en skiss. Så kallade orientmattor är handknutna mattor och har ofta gamla traditionella mönster som härstammar från den region de är gjorda i. Det är viktigt att dammsuga mattan i luggriktningen och eventuella fläckar bör tas bort omgående.

Plastmattor

Är vävda mattor som tillverkas för hand eller på maskin av plastremсор i olika färger. Maskintvätta och droptorka. Vädra gärna men inte i minusgrader då detta kan göra mattan skör.

Viskosmattor

Vackra mattor för såväl det moderna som det klassiska hemmet. Mattan har en vacker lyster som ändrar sig beroende på hur ljuset faller i rummet. Eftersom luggen består av viskos, ett material som påminner om silke, ger det en väldigt mjuk och skön matta. Varpen i mattan är tillverkad av polyester vilket gör den stabil.

Viskosmattor rekommenderas impregneras innan användning och kan antingen göras på egen hand (se mio.se för rekommenderad produkt) alternativt lämnas till en fackman. Mattor av viskos kan ej vattentvättas och är känsliga mot all typ av väta. Spill lämnar fläckar. Detta gör mattan mindre lämplig att placera i kök och hall. Spiller du på mattan så torka upp överflödigt vätska så fort som möjligt med en torr bomullstrasa och stryk mattan i luggens riktning. Gnugga inte, då du riskerar att arbeta in smutsen i mattans fibrer. Vid behov, använd torrschampo.

När du dammsuger din viskosmatta – vilket bör ske regelbundet – se till att dammsuga “medhårs” och att inte använda borsten på munstycket.

För att bevara den naturliga färgen bör långvarigt direkt solljus undvikas. Använd mattunderlägg för att minska slitage av din matta samt undvika färgöverföring och skydda golvet.

Undvik att dra möbler fram och tillbaka över mattan och använd möbeltassar/hjulskydd under soff- och bordsben. Roter mattan i rummet så slits den jämnt.

Det kan förekomma linjer eller veck som sträcker sig över mattans bredd när du rullar ut den. Dessa linjer är helt normala och är bara tryckmärken som orsakas av att mattan rullas under transport. De är inte permanenta och kommer gradvis att försvinna efter normal användning och regelbunden dammsugning.

Viskosmattor faller ofta lite, framför allt i början, vilket beror på att lugg och överskottsmaterial åkt ner i mattan under klippningen och inte på att luggen släpper. Detta avtar med tiden.

Ullmattor

Ull är ett naturmaterial som är naturligt smutsavvisande och slitstarkt. Använd alltid mattunderlägg för att minska halkrisken och förebygga att missfärgning uppstår samt skydda golvet.

Ull har ett naturligt flamskydd samt förmågan att suga åt sig luftfuktighet (absorbera) och blir inte så lätt statiskt laddad. Därav drar ullfibern heller inte till sig smuts och andra fibrer utan har naturligt smutsavvisande egenskaper.

Alla nya ullmaterial har en egenlukt som försvinner så småningom. Lukten försvinner fortare om du vädrar eller dammsuger mattan.

Vid exponering direkt i solljus kan ullmattor missfärgas. Roter, vrid och vänd ullmattan regelbundet för jämnt slitage och jämn exponering av sol. En ullmatta med lugg kan endast vridas medan en vävd matta både kan vridas och vändas.

Dammsug kontinuerligt med planmunstycke då nya ullmattor i början luddar naturligt. För knutna mattor, avsluta alltid med att dammsuga i luggens riktning. En ullmatta kommer på grund av fiberns egenskaper delvis alltid att ludda och speciellt ullmattor med lugg.

Ta direkt bort enklare fläckar och spill när det uppstår genom att arbeta med fuktig trasa och galltvål, utifrån fläckens kant och in mot mitten för att inte sprida ut fläcken. Torka sedan försiktigt bort fläcken. Använd inte kemikalier eller medel med enzymer och basiska tvättlösningar då det bryter ner lanolinet (ullens naturliga fett) i ullen. Vid svårare fläckar följ rekommenderat skötselråd och lämna till auktoriserat mattvättereri för fackmässig plantvätt.

Produktinformation/Skötselråd

FLÄCKNYCKEL MATTOR

Förr eller senare händer det – någon spiller eller tappar något kladdigt på din fina matta. Vi har samlat några punkter för vad du ska göra direkt, för att minska risken för bestående fläckar. Ju snabbare du tar hand om fläcken, desto mindre är risken att den tränger djupt ner i mattan.

Typ av fläck	Åtgärd nummer
Asfalt	2
Avföring	1
Blod	1
Choklad	1
Coca Cola	1
Frukt	1
Färgkriter	2
Glass	1
Grädde	1
Juice	1
Kaffe	1
Kräkningar	1
Likör	1
Läppstift	2
Läsk	1
Matfett	1
Mjölk	1
Olja	2
Saft	1
Skokräm	2
Smör	2
Sot	2
Sprit	1
Stearin	3
Tuggummi	3
Urin	1
Vin	1
Ägg	1
Öl	1

Åtgärd 1

- Sug upp fuktigt spill med ofärgat hushållspapper.
- Späd ut resterna av fläcken med liten mängd ljummet vatten (färskt blod: kallt vatten). Tänk på att alltid jobba från kanten in mot mitten av vätska/spill. Sug upp, upprepa metoden och låt sedan torka.
- Eventuella rester tas bort med hjälp av en vit trasa som fuktats med ljummet vatten med lite pH-neutralt diskmedel i (torkat blod och urin: tillsätt gärna lite ammoniak, dock ej på ullmatta). Efterbehandla med rent vatten. Sug upp.

Åtgärd 2

- Skrapa försiktigt (vid sot dammsug) bort så mycket som möjligt av fläcken.
- Fukta en vit trasa med lösningsmedel. Badda fläcken och sug upp. Upprepa metoden tills fläcken är borta.

Åtgärd 3

- Kyl ner fläcken med isbitar i en plastpåse. Hacka sönder stearinet/tuggummit och lyft upp det.
- Droppa försiktigt lite lösningsmedel på ytan. Vänta någon minut och lyft sedan upp återstående stearin/tuggummi.
- Avlägsna eventuella rester med en vit trasa som fuktas med lösningsmedel.

Tänk på att:

- Ta reda på vilket material mattan är gjord av. Då är det lättare att välja rätt fläckmedel.
- Prova alltid ett fläckborttagningsmedel på en undanskymd del av mattan för att se om den tål medlet.
- Använd hellre en svagare lösning upprepade gånger, än en för stark lösning med en gång.
- Gnugga aldrig på fläcken, då riskeras den att sprida sig.
- Torka det rengjorda området med en fläkt eller hårtork på låg hastighet och återställ eventuell lugg med hjälp av en klädborste som borstas i luggens riktning.
- Undvik att gå på mattan innan den har helt torkat.
- Ha gärna ett enkelt fläckapotek hemma.
- Tillverkning av ammoniaklösning: Blanda 1 dl ljummet vatten med 1 msk tvåflingor och några droppar ammoniak.

För att få råd om passande underhållsprodukter och fläckborttagningsmedel kontakta din närmaste Mio-butik och fråga om utbudet av underhållsprodukter.